

Gottlob Friedrich Seligmann Daniel Albrecht

**Deo. Auxiliante. Consentiente. Facultate. Theologica. ... Theses. Divini. Numinis.
Contra. Atheos. Vindices. Extemporaneas.**

Rostochii: Weppplingius, 1686

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756512700>

Druck Freier Zugang

RU theol. 4.Sept. 1686

~~Albrecht, Daniel~~

Seligmann, Gottlob

44
7.
DEO. AUXILIANTE.
CONSENTIENTE. FACULTATE. THEOLO-
GICA. MAXIME. REVERENDA.

THESES,
DIVINI. NUMINIS.
CONTRA. ATHEOS.
VINDICES.
EXTEMPORANEAS.

SUB. PRÆSIDIO.

Seligmann
VIRI. ADMODUM. REV. EXCELLENTISS. AMPLISS.
DN. GOTTLOB. FRI-
DERICI. SELIGMANN.

S. S. TH. LICENTIATI. METAPHYS. ET
PHYS. PROFESS. P. FAMIGERATISS. TEMPLI CA-
THEDRALIS. ARCHIDIACONI. MERITISS.
NEC. NON.

LIPSIAE. ADHUC. DUCALIS. COLLEGIATI. ETC. ETC.
DN. PRÆCEPTORIS. AC. STUDIORUM. SU-
ORUM. PROMOTORIS. SANCTE. SUSPICIENDI.

AD. D. IV. SEPTEMBR. A. MDCLXXXVI.
IN. ALMÆ. AD. VARNUM.
MAJORI. AUDITORIO.

PUBLICÆ. PLACIDÆq;. Θεολογίας DISQUISITIONI.

P.
A U T O R.

DANIEL. ALBRECHT. RIGA. LIVONUS.

ROSTOCHII, Typis JOH. WEPPLINGII, Acad. Typogr.

SPLENDIDISSIMIS.
REGIÆ RIGENSIVM. REIPUBLICÆ.
LUMINIBUS. AC. ORNAMENTIS.
FULGIDISSIMIS.

*VIRIS NOBILISSIMIS. SPECTATISSIMIS. VIRTUTE AC. DIGNI-
TATE. GRAVISSIMIS. CLARISSIMIS. CELEBRATISSIMIS.*

MAJORIS.

NEC. NON.

MINORIS.

CIVIVM. COLLEGII.

DNIS. TRIBUNIS,

A. G.

DNIS. SENIORIBUS:

MAXIMIS. MÆCENATIBUS. PROMO-

TORIBUS. ATQVE. EVERGETIS. MEIS.

SUBMISSO. CULTU. ET. VULTU. PERPETIM.

HONORANDIS.

UT. ET.

VIRO. NOBIL. AMPLISSIMO. ET. INTEGRITATE.

MAXIME. CONSPICUO.

DN. JOACHIMO. *BOHDEG.*

NEGOTIATORI. IBIDEM. PRIMARIO.

COLLEGII. DE. NIGRIS. CAPITIBUS.

SENIORI. MERENTISSIMO.

DNO. PATRONO. FAUTORI. AC. BENEFACTORI.

MEO. ÆVITERNUM. DEVENERANDO.

*These has extemporaneas seu primas industria Theologica aristas
in animi perpetuam devinctissimi testimonium, meorumque
Auditorum ulteriorem commendationem.*

D. D. D.

Autor.

DANIEL. ALBRECHT.

DEO AUXILIANTE.

I.

Contra Atheos disputa-
re nostrum est propositum.
Sed qui illi? Homines ipsi
Dæmonibus deteriores. Dum
enim credunt hi & contre-
miscunt, Jacobo teste, isti
Deum existere non credunt,
nec in divinam ejus majesta-
tem blasphemiam $\tau\acute{\epsilon}\ \mu\grave{\eta}\ \delta\iota\sigma\tau\acute{o}\lambda\omicron\upsilon$ con-
jicere verentur. Dicunt in corde suo, (quid pejus auditu?) Non
est Deus. *vid. Wagner. Exam. Elenct. Atheismi
Speculativi p. 4.* Quinam sint Athei Speculativi, vid. Disp. immed. an-
teced. § 53. 55. 56.

*Epist. II.
v. 19.*

II. Quæritur an hæc Disputatio possit cense-
ri licita? Dubitandi ratio hæc fortean videtur es-
se, quod argumenta impietatis tantæ turis
nesciantur, quam, fortissimè licet refutata, cu-
riosis ingeniis innotescant. Præterea infirmis

A 2

scandâ

scandalo cedit, si æternæ suæ Salutis obfirmã-
tam hypothesein, quæ in Deum existentem re-
solvitur, negativè disputari audiant. *vid. Wa-*
gner. c. l. p. 6. Obrinent tamen Voetii monita de
Atheismo p. 167. sic rem de cidentis: ubi pericu-
lum non est ab Atheorũ furoribus, posse omit-
ti isthanc Disp. in institutionibus præcipuè ca-
re hereticis, & tũ sufficere plerumq; si præsup-
ponatur & sumatur de existente Deo principiu;
aliam interim esse conditionem Disquisitionum
Academicarum, in quibus utpote armari fas sic
Theologos contra omnis generis Antagonistas;
eã tamen cum cautela & reverentia, ne venti-
lari putetur Problema Dialecticum.

III. Ita verò constat, debere prius exponi, quã
invictis & notis ex natura argumentis probari
valeat, quod existat Deus, quàm promoveri
pedem ad Objectiones ab Adversariis passim
prolatas; ne si hæ dicantur sub initium, doce-
antur, & Diabolus cum corrupta carne occasio-
nem inveniat horrendis ejusmodi cogitationi-
bus Hominum mentes perturbandi; ceu ite-
rum Voetius loquitur *c. l.*

IV. Sed & illa si suscipimus perlustrare, di-
versam diversis methodum placuisse depre-
hendimus. Confugit maximè ad suas Prima-
ritates, at nondum demonstratas satisq; lubri-
cas

cas, Campanella; ad Ideam internam & necessa-
riam, vexatissimis tamen Exceptionibus obno-
xiam Cartesius; ad Conscientiam præ aliis aliis;
nec malè, modò ipsis res semper esset cum iis,
quibus conscientia non haberetur pro perverso
suz Libidinis Dictamine; pro quo habuit
Conscientiariorum ille, si ita vocare ipsum liber,
Princeps, Matthias Knutzen / cujus nequissima
dogmata in Musæi peculiari quod de ipso edi-
dit scripto, sub tit. *Ableimung* &c. videre licet.

Tom. I. A. A. n. 1

V. Optimum Ducem agnoscimus merito
gentium Apostolum, qui *ἀνανδότης* Gentiles
esse, veritatem in injustitia detinentes, dum
scribit, provocat ante omnia ad Creaturas, &
ostendit, ex iis, sempiternam virtutem ac Divi-
nitatem Dei potuisse pervideri. Sicque argu-
mentum ab Operibus ad Opificem tanquam
inviolabile, & ad Impios (Atheos) convincen-
dos primo loco aptissimum nobis suggerit.

*Rom. I. v.
20. seqq.
quem lo-
cum vide
vindictam
à B. Wel-
ler. in an-
notat.*

VI. Vim argumenti placet eloqui verbis Phi-
lonis Judæi, ap. B. D. Nieman, in Atheo refutato
p. 17. reperiundis: *Opifices plerumq; noscuntur ex
opificiis. Quis enim inspecta Tabula vel statua non
statim intelligit Pictorem? Quis vestibus, navibus,
Domibus inspectis non cogitat Textorè, cœmentari-
um? Item dum aliquis adit urbem cujus benè con-
stituta sit Resp. ornataque pulchris Legibus, quid*

A 3

aliud

aliud credet, quam bonos ei Magistratus præesse?
Sic qui venit in hanc veram Megalopolin, mundum videlicet, videns terra mundana & campestria plena stirpibus & animalibus omnibus perennibus & torrentibus, pabulis & maritimis subvectionibus, tum aeris temperiem, & mutationes vicesque annuas temporum, ad hac solem Lunamque noctis & diei principes, cæteraque sidera, vel fixa vel erratica, totiusque choreas & ambages: nonne verisimilem imò necessariam cogitationem de horum patre, conditore ac Rectore concipiet? Nul- lum enim artificiosum Opus spontè provenit. Mun- dus autem arte summa factus est, dubio procul à conditore Optimo ac perfectissimo. Ita jam Deus esse percepimus.

VII. Et sanè fulgurat omninò ceu Hieronymus ait ad Cap. i. *Ezech.* quælibet Creaturâ Dei notitiam, suntque, ut habet *lemma in Ambrosian. ad Demetriad.* in pulchritudine cœli & terræ quædam paginæ ad omnium oculos semper patentés, & auctorem suum nunquam tacentes; credoque (cum B. Niemannò l. c. p. 18.) Si Homo aliquis extrâ mundum natus, & eò usque educatus, ut recta ratio se exserat, in mundum veniret, & totum hoc universum perlustraret, quomodo Sol diei, Luna verò nocti præsit; quomodo, certò tempore Ver; Æstas,

Æstas, Autumnus, & Hyems mundum mutant,
& quasi novam formam ei inducant, quidque
singulis anni temporibus mirabile visu contin-
gat, eum spontè sua collecturum necessario,
existere aliquam causam, à quâ ista omnia mo-
verentur, atque ita ordine & decenter agant; ac
credere idem mecum quemlibet jubet sana ratio.

VIII. Per hanc expedimus rem hõc mo-
dò: Quid in Mundo apparet finitum, proin-
ipse mundus quoque finitus est. Negas? Dic,
quomodo ex finitis partibus, quas alpectus, &
abs eo in ipsis observata temporum aliorumque
vicissitudo monstrat, possit fieri totum infini-
tum? Nulla certè Sapiens Schola id
profitebitur. *Conf. Barlai verba apud Wagneri
c. l. p. 28.* Jam si finitus mundus, non à se, sed
ab alio est, qui *περὴ ἠγαβολῆς τῆ κέρμη*, quod idem
est ac ab æterno, fuit, tanquam causa prima,
ultrâ quam in infinitum progredi non datur. vid.
iterum Wagner. c. l. & conf. de demonstratio-
ne hujus Theseos: *Non omnia Entia in univer-
sa Entium multitudine esse facta, sed dari aliquod
Ens non factum à se & vi sua essentia existens, à
quo facta sunt alia* Dn. D. Franckii Atheum *PE. 800*
convictum c. l. p. 7. non erit quod accuratè de-
ductioni reponi queat. Adde illam contra-
dictionem. **O** Ens est dependens **Q** Ens non
est

est dependens, è quâ quæcumque admiserit Propositionem Atheus (alterutram autem admittere cogitur per Axioma inexpugnabile: Duas contradictorias non posse esse simul veras, nec simul falsas) captus erit, vid. Cornel. Martin. Theol. Natural. p. 32.

IX. Ulterius cum sic pateat ex finitudine Mundi Numinis existentia, licebit ex magnitudine, ejusdem Omnipotentiam, ex ordine & pulchritudine impervestigabilem Sapientiam, ex Conservatione Providentiam, ex Perfectione Bonitatis inexhaustam affluentiam, manucente Apostolo, colligere, ceu per plura capita id omne explicuit jam aliquoties citatus Wagnerus, qui videri meretur; nam nobis omnia per partes evolvere jam non est integrum. Faciunt huc non ignotæ Negationis & eminentiæ viæ, de quibus passim Theologis

X. Cæterum quando hæc ratione jacta sunt convincendorum Atheorum fundamenta, jam Conscientiæ illud, cujus & supra mentio est facta testimonium, in medium produci valere arbitramur, uti produxit quoque Apostolus ad Romanos. Quid impedit, quo minus his verbis tum alloquamur Homines: Videte quid creaturâ possit, quanto perè obstupesciat Spectatorem, quamque efficaciter ad

Rom. II.
9. 14, 15.

con-

Conditoris sui admirationem illum perducatur
singula contuentem; agite, ponderate, quid
Conscientia vestra Vobis insurret, scio, edi-
cet, quod habeatis supra vos boni Remunera-
torem, mali Vindicem? Etsi vestra, ô impii
recludi mentes possent, novi oblaturas nobis
laniatus & ictus esse, visuros nos, ut nec fortu-
na, nec solitudines vos protegere queant, quin
tormenta pectoris, vestrasque ipsi pœnas pro-
datis. vid. talia quædam de Tiberio ex Tacito
ap. Dannh. Christeid. p. 4. Sanè allocutus jam
est Atheum, τὸ θεῖον Conscientiæ negantem haud
ab similibus apud eundem Dannh. Theol. Conse.
P. I. p. 166. non nemo, dixerimque ità ibidem
stimulum conscientiæ urgeri, ut evadendi oc-
casio omnis contradicenti videatur erepta.

XI. Superest consensus Hominum, de quo
hæc Plutarchi verba extant, si terras obeas, in-
venire possis urbes, muris, literis, Regibus, Do-
mibus, opibus, numismate carentes, Gymnasi-
orum & Theatrorum nescias: Urbem templis
Diisque carentem, quæ precibus, jure jurando
non utatur, non bonorum causâ sacrificet, non
mala sacris avertere nitatur, nemo unquam vi-
dit. At veritatis argumentum est, inquit Sene-
ca *Epist.* 117. aliquid omnibus videri. Exprimat
idem hunc in modum Mornæus c. 1. de veritat.

B

Relig.

Relig. Christian p. 12. Percurre Orbem ab Ortu ad occasum, à Septentrionibus ad Austrum: perlustra Mente, quotquot antecesserunt secula: quotquot viguerunt Regna, ipsa demum scrutare Barbarorum s. Iustra s. Mapalia, ubicunque Homines inveneris, ibi continuo Religionem & Numinis cultum, ibi Sacrorum ritus, preces denique & sacrificia reperies. Diversa quidem hæc & confusa, at in eò saltem congruentia, quod Deus est. *Conf. Grot. de ead. materia* p. §.

XII. Non opus esse aurumamus, ut congerantur plura; quæ adduximus, talia haud immerito censentur, ut quemlibet, nisi extreme pertinacem, si ejus animum de non existente Deo cogitatio subire ausit, possit in pudorem maximum conjicere. Certè de ultimo non malè Lactantius, *in annotat. de Relig. Med.* p. 103. *allegatus*: Nec difficile sanè fuit paucorum Hominum pravè sentientium redarguere mendacia testimonio Philosophorum atque Gentium in hac una re non dissentientium. *Conf. de ceteris Voët. de Atheismo* p. 172. *Seqq.*

XIII. Mirum proinde, quòd, cum plurimæ hòc ævò sectæ & Religionum dissidia infestent orbem, nulla ex his vel Hominum multitudine, vel Regnorum & Provinciarum diversitate

stitate numerosior sit, quam secta Atheistarum, h. e. eorum, qui Numen ipsum, Numinis Providentiam, & animarum immortalitatem conantur tollere, vel certè de his ambigere non verentur. Viget hæc partim apud Japonios, Sinas, Indos, Tartaros aliasque barbaras Nationes, viget apud Mahumedanos, quorum plerique omnia fato tribuunt, ut Chalcondylas & alii Autores scribunt: Viget & apud Europæos, quorum multi de toto Religiosis negotio dubitant, plures omnem Religionem contemnunt, & clanculum inter veros Christianos, tanquam inter pullos aqvilarum adulterini, acie palpitantes, vel potius inter aqvilas nycticoraces aut vespertiliones versari haud putant impium; digni sanè ut navigent Anticyras. ceu loquitur Speidel. *in specul. f. 80.*

XIV, Exstant scripta horrorem Legentibus incutientia. Notum est Jul. Cæsaris (alii Lucilium vocant) Vannini, decantatissimi Athei, amphitheatrum æternæ Providentiæ Divino-Magicum, in quo Atheismum sub specie refutantis astutissimè confirmavit, iis argumentis Providentiam divinam asserens, quorum probatio frigida improbationi vicinior erat. Neque ignotus liber ejusdem alius de admirandis Naturæ Regineæ, Dæq; mortalium arcanis; cujus utriusq; mentionem injicit Wagnerus *in Exam. Atheismi p. 10.* Historiam ceterum Hominis totam Gramond. L. III. Histor. p. 210. nec non Mercurius Gallicus Tom. V. ad A. 1619. prolixius recensent, ad quos ablegamus. Sic perquam famosus liber est de tribus Impostoribus quem plusquam tartareo, s. Petro Aretino, s. Poggio Florentino, s. Bernhardo Ochino, s. nescio quo alio impietatis Magistro obstetricante, superiori seculo enixus est, Christi Doctrinæque & Ecclesiæ Christianæ hostis ille ἄστρον Draco infernalis. Et li-

*conf. Diss. immu
§ 62. Vid. N. Joh. d
minand. feditat. d
in præfat. it. Ma
398. cit. D. Klugio*

*Autor libri: Religi
num fuisse putat.
Campanella Flor
um, ut habet P. M
Devot. p. 19. cit. P. N
Aoyli: Pionet. p. 6.*

et non desint, qui an unquam Opus tam execrandum
publicam lucem aspexerit, in dubium vocant, alii nihilo-
minus, quod omnino prodierit & a Viris fide dignis
lectus sit sacerrimus iste liber idoneis se documentis
2236. comperisse testantur, docente Dn. D. Kortholto *Tr. de*
Tribus Impostorib. in Proem. Qui & ipse alios tres Au-
tores nominare novit, viros callidos, & plenos techna-
rum huc merito referendos: Quippe quorum molimen est, sub specioso ingeniosorum & *επιεικτων* schemate
caelitus donatam veritatem falsitatis & a Deo patefactam
doctrinam fraudis insimulare, quod an aliquid nequius
proponi possit, judicabit quilibet cordatus, *vid. c. 1, & con-*
fer. passim ipsum librum. Taceo reliquos, quos produ-
cit Wagner. *c. 1.* & examinat Voetius *de Atheismo* a p. 200.
Utinam experta haec scripta essent, antequam typis fuissent
expressa, quod alias impiorum & quibusvis, qui legen-
tium animis nocere possunt, libris non Christiana solum
Religio, sed & Gentilium censura adjudicat *in Dietherr.*
Orb. Nov. Erudit. fol. 55. ex Coqveo in Commentar. ad Augu-
stinum. Utinam verè scribere potuisset Autor Relig.
Medic. p. 122, nullos unquam Atheos fuisse jam dudum
credo! Religioni profecto magis, quam nunc fieri viden-
mus, tribuerent Homines.

XV. Benè tamen non immerito notamus Atheis-
mum illum simpliciter talem, aliquos directè, indirectè
alios profiteri. Et quamvis non pauci illos, theoreticè
tales, non dari existiment, acquiescimus tamen non im-
merito in istis B. Schertzeri ex B. Hülsemanno depromptis
possibile esse, dari ad tempus quosdam speculative Athe-
os, non per naturam, sed per excoecationem. *vid. System.*
p. 35. Inter hos verò non numerare non possumus eos,
qui hypotheses fovent, ex quâ vel immediatè, vel per
consequentiam Existentiâ Dei impugnatur, *De quibus*
consul.

consule Dn. Rudrauff. *Philos. Theol. p. 39.* & de his posterioribus ita Dn. D. Kortholt in *Tract. de Trib. Impost. p. 22.* Non esse Atheismi reos, nisi illos duntaxat, qui summum aliquod Numen existere negant imperiti vulgi persuasio est. Latius quippe Atheorum patet appellatio, eosque etiam ambitu suo complectitur qui Deum quidem esse non negant, secus interim quam fas est, & divinæ permittit revelationis ratio de Natura cultuque; Supremi Numinis sentiunt: quorum suscepta quantoperè promoveant Atheismum simpliciter talē, vix satis edisserere quimus.

XVI. Interim ut his obviam ire per brevitatem non licet, ita rectissime scire cupimus, quænam tandem egregiæ illæ causæ sint, ob quas in Atheismum proclives se hinc inde demonstrent homines; quæ argumenta hanc impietatem svadentia? Afferemus nonnulla, ex quibus de ceteris judicare possis. Quædam probantium debent vim sustinere quædam excipientium. Thesis ipsorum est: Non est Deus, quam sic probant: Si Deus esset, fuisset ab æterno, si ab æterno fuisset, non quievisset, sed aliquid egisset, ac per consequens citius, ac factum est, produxisset mundum, quod quoniam non factum ergo nec Deus est. Pergunt, si Deus est, aut erit à se, aut ab alio. Non ab alio, nam eò ipse non esset Deus, non à se, nihil enim est causa sui ipsius E. plane Deus non est. Porro inquirunt, Deum nemo unquam vidit. E. nec est, si esset, utique sisteret se conspiciendum. Ulterius, dantur populi, apud quos nulla Religio. E. nec Deus. denique dantur scelera & malificia in mundo, E. nec Deus; nam si Deus daretur, impediret ista, aut planè tolleret. *vid. Wagner, à c. 18. usq. ad 21.*

XVII. Sed enim quis non advertit ineptias? Ergone eò ascendit tua Temeritas, o Athee, ut abs Deo
B₃ expetas

expētās rationē in antē aut circa mundi Crēationē actō-
rum; O Homo quid audes? Nolito errare, *Θεός & μυστή-
ριος*. Si tamen scire cupis quid ab æterno egerit Deus,
confer. Ps. II. 7. Eph. I. 3. respondebit tibi Rex Sionæus &
Apostolus. Dein non sui ipsius causa Deus, idcirco nec
à se est, quæ consequentia? quamvis de locutione, Deus à
se est, rectè moneatur, quod sit accipienda cum grano
salis *vid. Wagner, p. 47.* Ità perversè satis à non viso ad
non existentem Deum fit progressus. Cogita quam multa
non videantur, sint tamen, vel in rebus corporeis, ut
animales spiritus quin ipse aër. Disce interim videri ali-
quid vel à priori, vel à posteriori in effectus posse, & conf.

Rom. I. 20.

locum Apost. suprā adductum. Quid de populis cre-
damus, ex antecedentibus patet. Quid si nihilomi-
nus ponendum, aliquos adeò barbaros inventos esse, id
ipsum malitiōsæ suppressioni ejus, quod inscriptum cor-
dibus de DEO est, venit adscribendum, à quā ad Nega-
tionem DEI, quæ iterum consequentia? Restat ulti-
mum de sceleribus sceleratum, arguensq; inscitiam hi-
storix Crēationis & lapsus ob contemptum Scripturæ
contractam. Illam enim attendere si liberet, ut re-
ctus esset factus primus Homo, ut à Diabolo seductus, ut
divina Lege abs omni injustitia sibi cavere jussus, abundè
pateret. Reliqua huc spectantia *vid. p. 53. ap. sapiō cit. Wagn.*

Ecc. VII. 30

XVIII. Proh! cœciratē nunquam sat deploran-
dam! ob nullas nisi vanas ac temerarias rationes non du-
bitant in dubium vocare existentiam Optimi Conditoris
sui præditæ ratione Creaturæ. Sed uti probantium, ità
& excipientium habet conditio. Mundi finitudini op-
ponunt conceptum de æternitate ejusdem, aut figmen-
tum plurium mundorum, quasi illa ullo pacto probari,
hoc verò ob oculos positæ veritati præjudicare posset. Sa-
nè

nè quicquid in Mundo apparet, contra hujusdem æternitatem disputat, & si possent dari plures mundi, quid impedit, quò minus ab uno eodemq; increato Ente prodire diceremus? Processui à creatis ad primam causam obstare volunt, quòd in serie causarum non detur accessus ad determinatam; sed id erat probandum. Aliud docet superius Thesis VIII. conf. Dn. D. Niemannii Atheum refutatum.

XIX. O igitur ad saniozem redi mentem, Athee, & tecum perpende, quam nihil queas efficaciter urgere contra Deum tuum, quam vicissim omnia ubivis presentem Tibi eundem monstrant, non prius tranquillò gaudebis animò, quam Dominum altissimum venerari decenter incipies, in quò unico unice vera tranquillitas. *Verulam. Serm. fidel. n. XVI. & Scriver. Thesaur. An. P. IV. p. 335.* Agnosce ipsum nobiscum, & patefaciemus tibi transitum à Naturæ libro, per quem aperte vinceris, ad Scripturæ codicem, undè Tuæ Saluti consulatur. Pondera, ut nullum vaticinium caruerit eventu, ut amicissimè conspirent omnia in isthoc volumine reperiunda, ut custoditum inter tot pericula subsistat hodiernum, ostendatq; in Lectoribus virtutem planè admirandam. Certè si hæc qualibet cura pervolveris, alia tibi erit (nil hæreo) sententia, certius beatoris & hic & illic vitæ desiderium.

XX. Atque utinam quorumvis Hominum pectoribus imprimeretur hoc propositum salutem aspirandi, quærendi indubiam. Utinam in auribus mortalium, inter tam tristia degentium, perpetuò vox Apostoli sonaret cum timore & tremore vestram salutem curate, utinam potius amarentur, quæ pietatem, quam quæ *Phil. II. 12.* curiositatem, quæ firmitudinem doctrinæ veræ, quam quæ ampli-

amplitudinẽ cogitationum mundi promovẽrent; uti-
nam non antẽ ex inspectione proborum dimitterentur
nondũ matura ingenia, quã affatim fundata invenirentur
in credendis, utinam in scandalis amovendis, Deo ac-
ceptis propagandis major poneretur solertia! non opus
ampliũ Thesis Divini Numinis contra Atheos vindicti-
bus esset, Conf. etiã clausulã Athei à Dn. D. Franckio con-
victi. Et increpabit tandem Sanctissimus Deus Satanam
dabitque id precibus nostris, ut indies illuminentur plu-
res Spiritu gratiæ, quo Ipsum, à quo omnia sunt ejusque
potentiam cognoscant, & ab infidelitate sua desistentes
Optimum Benefactorem ex toto animo colant & ado-
rent! In quo voto nunc jubente tempore subsistendum
est. Tu, Benevole Lector, his contentus eris, & festinata
in gratiam Exercitii, quod sub Pl. Rev. DN. Præsidente
abitu instituire abhinc nono demum die decrevi
mecum, Theologici, meliorem in partem
interpretaberis.

S. D. G.

nè quicquid in Mundo apparet, con-
nitatem disputat, & si possent dari pl
pedit, quò minus ab uno eodem
dire diceremus? Processui à crea
obstare volunt, quòd in serie causar
sus ad determinatam; sed id erat p
doet superius Thesis VIII. conf. Dn
um refutatam.

XIX. O igitur ad saniozem r
& tecum perpende, quam nihil qvea
contra Deum tuum, quam vicissim o
rem Tibi eundem monstrent, non p
debis animò, quam Dominum altit
center incipies, in quò unico unice v
Verulam. Serm. fidel. n. XVI. & Scriber.
335. Agnosce ipsum nobiscum, & pat
situm à Naturæ libro, per quem aper
pturæ codicem, undè Tuæ Saluti con
ut nullum vaticinium caruerit even
conspirent omnia in isthoc volumi
custoditum inter tot pericula subsista
datque in Lectoribus virtutem pla
Certe si hæc qualibet cum cura pervol
(nil hæreo) sententia, certius beator
desiderium.

XX. Atque utinam quorumvis
bus imprimeretur hoc propositum
quærendi indabiam. Utinam in au
inter tam tristia degentium, perpetuo
narer cum timore & tremore vestram
nam potius amarentur, quæ pierater
rositatem, quæ firmitudinem doctrin

tem æter
quid im
Ente pro
n causam
ur acces
Aliud
ni Athes

, Athee,
urgere
presen
Illo gau
rari de
llitas.v.
P.IV.p.
bi tran
ad Scri
ndera
cissime
da, ut
osten
dam.
ibi erit
icvita

ectori
andi,
ium,
pli so
re, uti
æ cu
Phil. II. 12.
mqvæ
mpli

